

וְסוּד הַדָּבָר - לִינֵי הַלְיָלָה וְהִיָּה
בְּבִקְרָא אִם יִגְאָלְךָ טוֹב יִגְאָל, טוֹב
שֶׁהוּא הַבְּרִית, יִגְאָל, וְאִם לֹא
יִחַפֵּץ לְגְאָלְךָ וְיִגְאָלְתִּיךָ אֲנֹכִי, חֵי
יְהוּ"ה שְׂכָבִי עַד הַבְּקָר. אֲנֹכִי
שֶׁהִיא הָאֵם הַעֲלִיּוֹנָה, אֲנֹכִי שֶׁל
יְצִיאַת מִצְרַיִם, חֵי יְהוּ"ה שְׂכָבִי
עַד הַבְּקָר שֶׁהוּא יְמִין, שָׁבוּ כַּח
הַתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָּב שֶׁהִיא הַעֲמוּד
הָאֲמֻצָּעִי, שְׁמִימִין נִתְּנָה תּוֹרָה
שֶׁבִּכְתָּב, וּמִשְׁמָאל נִתְּנָה תּוֹרָה
שֶׁבְּעַל פֶּה, שֶׁהִיא נִקְבָּא.

וּמִשּׁוּם זֶה, טוֹב צְדִיק ח"י
הַעוֹלָמִים הוּא מִצַּד הַשְּׂמָאל,
שֶׁהוּא גְבוּר הַכּוֹבֵשׁ אֶת יְצִרוֹ,
שֶׁהוּא סמא"ל, וּמִשּׁוּם זֶה שְׂמָאל
דוֹחָה וּבִימִין יְקוּם, שְׁמִי שְׁנוּפֵל
לֹא צְרִיךְ לְהִקָּים אֶלָּא בְּיַד יְמִין,
וּמִשּׁוּם זֶה חֵי יְהוּ"ה שְׂכָבִי עַד
הַבְּקָר.

וְהַשְּׂמָאל הִיא רֹאשׁ הַשְּׁנָה, וְיְמִין
פְּסַח, וְכוּ הִיתָה שְׁבוּעָה בִּי"ד
יָמִים, וְזֶהוּ כִּי יָד עַל כֶּסֶם י"ה, וְעַל
אוֹתוֹ זְמַן הִיא אוֹמְרַת אֵל תְּרַאֲנִי
שְׂאֲנִי שְׁתַּרְחֲרַת, וְאֵל תְּרַאֲנִי מִצַּד
הַשְּׂמָאל שֶׁל יִצְחָק שְׂאֲנִי בּוֹ
בְּקִדְרוֹת, זֶהוּ שְׂכָתוֹב וַתְּכַהֵן
עֵינָיו מִרְאוֹת, מִרְאוֹת וְדָאֵי
בְּגְאָלָה, שֶׁהִיא אוֹר מִרְאוֹת שֶׁל
נְבוֹאָה, שְׁנֵאמַר בְּהֵם נִפְתָּחוּ
הַשָּׁמַיִם וְאֶרְאָה מִרְאוֹת אֱלֹהִים,
וְזֶהוּ וַתְּכַהֵן עֵינָיו מִרְאוֹת, מִצַּד
הַשְּׂמָאל, וְנֵאמַר בְּאוֹתוֹ זְמַן
בְּקִדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶלְבִּישׁ שְׁמַיִם
קִדְרוֹת.

גַּר אִיהִי ה', חֲמִשָּׁה גּוֹנִים מְאִירִים
בוֹ, וְהֵם: לְבָן, אֲדָם, יָרֹק, וְשַׁחַד
וַתְּכַלֵּת. ו' אוֹר הַנֵּר מִבְּפָנַיִם,
סמא"ל חֲשֵׁף, נִחַשׁ קִדְרוֹת,
וְעַלֶּיהָ נֵאמַר אֶלְבִּישׁ שְׁמַיִם
קִדְרוֹת, הַנִּקְבָּה שְׁלוֹ, וְשַׁק אֲשִׁים
כְּסוּתָם, אוֹי לְנִשְׁמָה כְּשֶׁמִּתְלַבֶּשֶׁת

וְשַׁק אֲשִׁים כְּסוּתָם, וְוִי

וְרָזָא דְמַלְּהָ לִינֵי הַלְיָלָה וְהִיָּה בְּבִקְרָא אִם
יִגְאָלְךָ טוֹב יִגְאָל (רות ג יג), טוֹב דְּאִיהִי

בְּרִית יִגְאָל, וְאִם לֹא יִחַפֵּץ לְגְאָלְךָ וְיִגְאָלְתִּיךָ
אֲנֹכִי, חֵי יְהוּ"ה שְׂכָבִי עַד הַבְּקָר, אֲנֹכִי דְּאִיהִי
אִימָא עֲלָאָה, אֲנֹכִי דִּיצִיאַת מִצְרַיִם, חֵי יְהוּ"ה
שְׂכָבִי עַד הַבְּקָר דְּאִיהִי יְמִינָא, דְּבִיהַ תּוֹקְפָא
דְּאוּרִייתָא דְּבִכְתָּב דְּאִיהִי עֲמוּדָא דְּאֲמֻצָּעִיתָא,
דְּמִימִנָא אֲתִייהִיבַת אוּרִייתָא דְּבִכְתָּב,
וּמִשְׁמָאלָא אֲתִייהִיבַת אוּרִייתָא דְּעַל פֶּה דְּאִיהִי
נוֹקְבָא.

וּבְגִין דָּא טוֹב צְדִיק ח"י עַלְמִין אִיהוּ מְסֻטְרָא
דְּשְׂמָאלָא, דְּאִיהוּ גְבוּר הַכּוֹבֵשׁ אֶת
יְצִרוֹ, דְּאִיהוּ סמא"ל, וּבְגִין דָּא שְׂמָאל דוֹחָה,
וּבִימִינָא יְקוּם, דְּמָאן דְּנִפְּלִיל לָא צְרִיךְ לְאֶקְמָא
אֶלָּא בְּיַד יְמִינָא, וּבְגִין דָּא חֵי יְהוּ"ה שְׂכָבִי
עַד הַבְּקָר.

וּשְׂמָאלָא אִיהִי רֹאשׁ הַשְּׁנָה, וְיְמִינָא פְּסַח,
וְבִיהַ הָיָה אוֹמְרָה בִּי"ד יוֹמִין, וְדָא
אִיהוּ כִּי יָד עַל כֶּסֶם י"ה (שמות יז טז), וְעַל הַהוּא
זְמַנָּא אִיהִי אֹמְרַת (שיר א ו) אֵל תְּרַאֲנִי שְׂאֲנִי
שְׁתַּרְחֲרַת, אֵל תְּרַאֲנִי מְסֻטְרָא דְּשְׂמָאלָא
דִּיצְחָק, דְּאֵנָא בְּקִדְרוֹתָא בִּיהַ, הַדָּא הוּא
דְּכְתִיב (בראשית כו א) וַתְּכַהֵן עֵינָיו מִרְאוֹת,
מִרְאוֹת וְדָאֵי בְּפוּרְקָנָא, דְּאִיהִי אוֹר מִרְאוֹת
דְּנְבוֹאָה, דְּאֲתַמַּר בְּהוּן (יחזקאל א א) נִפְתָּחוּ
הַשָּׁמַיִם וְאֶרְאָה מִרְאוֹת אֱלֹהִים, וְדָא אִיהוּ
וַתְּכַהֵן עֵינָיו מִרְאוֹת מְסֻטְרָא דְּשְׂמָאלָא,
וְאֲתַמַּר בְּהוּא זְמַנָּא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
אֶלְבִּישׁ שְׁמַיִם קִדְרוֹת (ישעיהו נ ג).

גַּר אִיהִי ה', חֲמִשׁ גּוֹנִין נְהִירִין בְּהַ, וְאִינוּן
חַוּוּר סוּמַק יְרוּק וְאוּכְם וַתְּכַלֵּת, ו' אוֹר
הַנֵּר מְלֻגָּאוּ, סמא"ל חֲשֵׁף, נִחַשׁ קִדְרוֹת, וְעַלֶּיהָ
אֲתַמַּר אֶלְבִּישׁ שְׁמַיִם קִדְרוֹת נוֹקְבָא דִּילֵיהָ,

לְנִשְׁמָתָא פד אַתְלַבְשַׁת בְּקִדְרוֹתָא דְלַהוֹן, וְעַלִּיהּ אַתְמַר וְתַכְהִינְ עֵינָיו מִרְאוֹת, וְאִינוֹן חֲשׂוֹכִין דְּמַכְסִּינְ עַל עֵינֵינוּ, דְּלִית לוֹן רִשׁוּ לְאַסְתַּפְלָא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתֵיהּ.

וְאוּר וְנַר דְּנַהְרִין (נ"א דְחִשְׁבוּ) בְּהוֹן, אַתְמַר בְּהוֹן (קהלת יב א) וְחִשְׁבוּ הַרְוֹאוֹת בְּאַרְבוֹת, כְּמָה דְאַמַר קִהְלַת (שם ב) עַד אֲשֶׁר לֹא תַחֲשַׁף הַשְּׁמֶשׁ וְהָאוּר וְגוֹמַר, וְאוּר וְנַר עַלִּיהּוּ אַתְמַר (משלי ו כג) פִּי גַר מְצוּה וְתוֹרָה אוּר, וְאַמַּאי אַתְחַשְׁכֵּן בְּהוֹן, בְּגִין דְּלֹא הוּוּ מִשְׁתַּדְּלִין בְּאוּרֵיתָא וּמְצוּה, בְּדַחִילוֹ וּבְרַחִימוֹ דְּאִינוֹן י"ה, וּמִיד דְּמִשְׁתַּדְּלִין בְּהוֹן בְּדַחִילוֹ וּרְחִימוֹ, אוּמָאָה אִיהּוּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא פִּי"ה דְּאִינוֹן דְּחִילוֹ וּרְחִימוֹ, לְאַעֲבְרָא לוֹן מְעַלְמָא דְּנִשְׁמָתָא, בְּגִין דְּאִינוֹן חֲשׂוֹכִין אֲפְרִישִׁין בֵּין י"ה וּבֵין ו"ה, כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ דְּכְתִיב (שמות יז טז) פִּי יָד עַל פֶּס י"ה, וּבְהֵהוּא זְמַנָּא אַתְמַר בְּאָדָם לְבָשׁוּ שָׁמַיִם קִדְרוֹת וְגוֹמַר, וּבְהֵהוּא זְמַנָּא דְּמַתְעַבְרִין קִדְרוֹתָא וְחֲשׂוֹכָא מִנְשַׁמְתָּא, מִיד כּל הַנְּשַׁמָּה תַהֲלִל י"ה (תהלים קנ ו).

וּמָאן אִינוֹן אֲלִין חֲשׂוֹכִין אֲלִין סמא"ל וְנַחֲשׁ, וּמָאן גְּרִים לוֹן לְשִׁלְטָאָה עַלִּיהּוּ, אָלָא רְזָא דְקָרָא אוּלִיף פִּי אִם עֲוֹנוֹתֵיכֶם הִיוּ מְבַדִּילִים בֵּינֵיכֶם לְבִין אֱלֹהֵיכֶם (ישעיה נט ב). וְדוּד בְּגִינְיָהּוּ אַמַר (תהלים קיט יח) גַּל עֵינֵי וְאַבִּיטָה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרַתְךָ, וּבְהֵהוּא זְמַנָּא מַה דְּהוּוּ שְׁלִטִין חֲשׂוֹכִין עַל נַהוּרִין דְּעֵינֵינוּ, מִתְּהַפְּכִין נַהוּרִין וְשְׁלִטִין עַל חֲשׂוֹכִין, וְרְזָא דְמִלָּה שׁוֹפְ"ר מְהוּפְ"ךָ קְדַמְ"א זְקַ"ף קְטַ"ן, הֵהוּא דְאַתְמַר בִּיהּ (בראשית לב יא) קְטַנְתִּי מִכָּל חַחְסָדִים וּמִכָּל הָאֱמֶת, אֲזַדְקַף וְאֲקָרִי זְקַף גְּדוּל, וְאִין אֲמֶת אָלָא תוֹרָה, הֵדָא הוּא דְכְתִיב (מלאכי ב ו) תּוֹרַת אֱמֶת הִיְתָה בְּפִיהּוּ,

בְּקִדְרוֹת שְׁלֵהֶם, וְעַלִּיהּ נְאֻמַר וְתַכְהִינְ עֵינָיו מִרְאוֹת, וְהֵם הַחֲשָׁכִים שְׁמַכְסִּים עַל הַעֵינַיִם, שְׂאִין לָהֶם רִשׁוֹת לְהַסְתַּכַּל בְּקִדּוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשְׂכִינְתּוֹ.

וְאוּר וְנַר שְׁמַאֲרִים (שחשבו) בְּהֵם, נְאֻמַר בְּהֵם וְחִשְׁבוּ הַרְוֹאוֹת בְּאַרְבוֹת, כְּמוֹ שְׁאֻמַר קִהְלַת עַד אֲשֶׁר לֹא תַחֲשַׁף הַשְּׁמֶשׁ וְהָאוּר וְגוֹמַר, וְאוּר וְנַר, עַלִּיהֶם נְאֻמַר פִּי גַר מְצוּה וְתוֹרָה אוּר, וְלָמָּה נַחֲשָׁכִים בְּהֵם? מִשּׁוּם שְׁלֹא הִיוּ עוֹסְקִים בְּתוֹרָה וּבַמְצוּה, בִּירְאָה וְאַהֲבָה שְׁהֵם י"ה, וּמִיד כְּשִׁמְשַׁתְּדִלִים בְּהֵם בִּירְאָה וְאַהֲבָה, שְׁבוּעָה הִיא לְקוּדְשׁ בְּרוּךְ הוּא בִּי"ה, שְׁהֵם יְרָאָה וְאַהֲבָה, לְהַעֲבִיר אוֹתָם מֵעוֹלָם הַנְּשַׁמָּה, מִשּׁוּם שְׁאוֹתָם הַחֲשָׁכִים מִפְּרִידִים בֵּין י"ה וּבֵין ו"ה, כְּמוֹ שְׁבַאֲרוּהוּ, שְׁפָתוֹב פִּי יָד עַל פֶּס י"ה, וּבְאוֹתוֹ זְמַן נְאֻמַר בְּאָדָם לְבָשׁוּ [אַלְבִּישׁ] שָׁמַיִם קִדְרוֹת וְגוֹמַר, וּבְאוֹתוֹ זְמַן שְׁמַעְבְּרִים הַקִּדְרוֹת וְהַחֲשָׁכָה מִן הַנְּשַׁמָּה, מִיד כּל הַנְּשַׁמָּה תַהֲלִל י"ה.

וּמִי הֵם הַחֲשָׁכִים הַלְלוּ? אֲלוּ סמא"ל וְנַחֲשׁ, וּמִי גְרַם לָהֶם לְשִׁלְטַת עַלִּיהֶם? אָלָא סוּד הַכְּתוּב מְלַמֵּד, פִּי אִם עֲוֹנוֹתֵיכֶם הִיוּ מְבַדִּילִים בֵּינֵיכֶם לְבִין אֱלֹהֵיכֶם, וְדוּד אַמַר בְּשִׁבְלִים, גַּל עֵינֵי וְאַבִּיטָה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרַתְךָ, וּבְאוֹתוֹ זְמַן, מַה שְׁהִיוּ שׁוֹלְטִים הַחֲשָׁכִים עַל אוֹרוֹת הַעֵינַיִם, מִתְּהַפְּכִים הָאוֹרוֹת וְשׁוֹלְטִים עַל הַחֲשָׁכוֹת, וְסוּד הַדְּבָר - שׁוֹפְ"ר מְהוּפְ"ךָ קְדַמְ"א זְקַ"ף קְטַ"ן. אוֹתוֹ שְׁנַאֲמַר בּוֹ קְטַנְתִּי מִכָּל חַחְסָדִים וּמִכָּל הָאֱמֶת, הַזְדַּקְף וְנִקְרָא זְקַף גְּדוּל, וְאִין אֲמֶת אָלָא תוֹרָה. זְהוּ שְׁפָתוֹב תּוֹרַת אֱמֶת הִיְתָה בְּפִיהּוּ. וּבְאוֹתוֹ זְמַן מִתְּהַפְּךָ הַכֶּסֶף מִדִּין לְרַחֲמִים, וְזְהוּ הַסוּד שְׁבַאֲרוּהוּ